

HÉTFŐ

ELŐFIZETÉS
Egy negyedévre
2 korona

Egyes szám
5 krajcár
(10 fillér)

Telefon szám 503.
Hirdetések díja: megállapo-
dás szerint

Megjelenik minden hétfőn délelőtt

A szerkesztésért GALLOVICH KÁROLY felelős. * Laptulajdonos: MOHOS AGOSTON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Zrínyi-utca 2 szám 1. emelet
Sebesy-náz

III. évfolyam

ARAD, 1909. JUNIUS 7.

24. szám

A proletár-gyermekekért.

Az aradi Gyermektanulmányi Társaság szombati alakuló közgyűlésén, néhány fellegős beszéd elhangzása után felállott egy tanítónő, — ha jól tudom *Skrainka* Fannynak hívják a kisasszonyt, — és indítványt terjesztett elő. A kisasszony rövid beszédével elárulta, hogy gondolkodásának határai jóval arrébb vannak az iskolai katedrák miliójének nem éppen tágas korlátain. Indítványában arra kérte a Társaságot, hogy működését terjessze ki a proletár gyermekekre is. Azokra a kis toprongyosokra, akik szüleiknek gazdasági helyzete miatt bizony csak hírből ismerik a nevelés rózsás oldalát.

A kisasszony ezzel a javaslatával nemcsak hogy kiegészítette a Társaság működési programját, hanem meghatározta azt az utat, amelyen haladnia kell, ha eredményeket akar elérni s hivatásának eleget akar tenni egy olyan egyesület, mely célul tűzte ki, hogy a jövő nemzedékét, a jövő társadalmát egészségessé tegye. A jövő társadalmát csak egységes lehet, a mely nem ösmer osztálykülömbiséget. Azt hisszük ezzel tisztában vannak a Gyermektanulmányi Társaság tagjai is s a jövő képének kialakulását figyelembe véve fognak hozzá a magukra vállalt nemes feladat végrehajtásához. Mint a ragadós betegségek bacillusait a csirájában kell kiölni, úgy kell az emberiséget megrontó osztálykülömbiség gyűlöletét is már a gyermek szívéből is eltávolítani. Mert amikor már eloszlik a gyermek agyáról a tudatlanság köde, amikor a szeméről leesik a hályog s tisztán látja a maga körül történeteket, akkor már bajos elhitetni, hogy mi emberek egyek vagyunk s ha nincs is egymás között valami anyagi különbség, azért még ez nem teszi azt, hogy egymás felett uralkodjunk, hogy a munkás a tö-

kés rabszolgája legyen. A gyermekes tudatlanságot, az engedelmességet kell arra felhasználni, hogy a jövő társadalom ne emberekből és emberekből, hanem *csak emberekből* kerüljön ki. Másképpen hogyan lehetne a gyermek otthona az iskola, ha nem üzzük ki a tanterem padsoraiából az osztály- és rangkülömbiség rákfenéjét, a felebbvalóság gögjét? ! Hogyan érezze magát jól az iskolában az a proletár-gyermek, akinek látni kell, hogy a polgári osztályokhoz tartozó társai kerülnek őt, lenéznek s egy világért sem mennének vele az utcán végig, mert hiszen az ő lábán nincsen cipő, míg amazok szallagos sárgacipőt hordanak?!

Milyen szívvvel engedi el a munkás a gyermekét az iskolába, ha tudja, hogy annak az ártatlan léleknek fájni fog a szíve, ha tapasztalja, hogy ő nem barátkozhatik akármelyik társával, hanem csak azzal, akinek a szülei szintén nem tudnak új ruhát s sárgacipőt venni? ! Hol van itt akkor a gyermek boldogsága, a szülői ház és az iskola közötti kapcsolás? Sehol! Hanem megtaláljuk a gyermek boldogtalanságát, a szülőknél az iskola és a tanárok iránti bizalmatlanságát. Igaza van *Láng Mihálynak*, amikor a szombati közgyűlésen azt mondta, hogy a szülők nem ismerik a gyermeket úgy, amint azt a tudatos nevelés kívánja. A mai szülő az ő osztályának szabályaihoz és érdekeihez képest nevelni a gyermekét. És ezt a helytelen nevelést kell helyes neveléssel felcserélni a gyermektudományi társaságnak. A gyermek előtt el kell feledtetni, hogy osztálykülömbiség létezik, ésszerű neveléssel oda kell hatni, hogy a polgári osztályok gyermekei jól érezzék magukat a proletár-gyermekek között és viszont. Ha ebben az irányban a Gyermektanulmányi

Társaság eredményeket fog elérni, akkor a programának többi része gyorsan megoldáshoz jut, addig azonban minden fáradozás kárba vész.

A Gyermektanulmányi Társaság programában meghatározott helyes nevelési rendszernek csak ez lehet az első lépcsőfoka, amelyen tovább haladva érhetik el azt, amire vállalkoztak, amit elakarnak érni: egészséges embereket lelkü nevelni a jövő társadalmának.

S. K.

KÖZPONTI SZÁLLODA
kerthelyiségében
Kabaret és Orfeum.

Uj! Uj! Uj!

Ma először lépnek fel

Kola-Wania-Trio

a legjobb orosz énekesek és táncosok az amerikai parkból.

Uj! Uj! Uj!

A rejtélyes tyukszem.

Kacagató bohózat.

Baumann Károly

utolsóelőtti fellépte.

Beléptidj: Első hely 2 korona, második hely 1 kor. 50 fill.

Az összes szerződött tagok fellépte.

Kezdeté fél 9 órakor.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

Jaulus Morini,
igazgató.

WEINBERGER FERENCZ

elsőrendű ék-
szerész, nagy
óra-raktára

ARAD

Andrássy-tér,
Központi-szálló
mellett.

Levetette a reverendát.

Egy aradi tanár
és az elhagyott csuha.

Az idők jele.

A Hétfő riportja.

Egy igen érdekes és a maga nemében páratlan eset jutott hozzánk ma hiteles forrásból:

Egy román embert megszállt a felvilágosodottság szelleme és beláttatta vele, hogy a természettudományok tanszékén működő tanár magasztos hivatásával, az egyedül abszolút és konkrét örök igazságok céltudatos tanításával össze nem egyeztethető fanatikus butításnak a jelvénye a kalugyer-csuha.

A részletek ezek: Mihulin Miklós dr. már néhány éve működik az aradi gör. kel. román tanítóképző intézetnél mint a természetrajz, physika és mennyiségtan tanára, mely tanszékre az egyházi konzisztórium őt, mint felszentelt diakonus papot nevezte ki. Ámde a szentszék csalódott, mert a fiatal tanár csakhamar „kelléténel jobban” belemélyedt a reá bizott szaktudományok tanulmányozásába, melyek csakhamar rávezették őt az abszolút és pozitív igazságoknak, a nagy mindenség tiszta képének ismeretére, amelyet a tömjénezésen és a sok hajlongásban hiába keresett.

Be is iratkozott a kolozsvári egyetemre Mihulin, ahol épp a mult hetekben tette le a doktorátust és a tanári vizsgát, mert ambíciója sarkalta, hogy a reá bizott és általa meg is kedvelt szaktudományokban tovább képezze magát és a tanári oklevelet szabályszerűen meg is szerezze.

Ez most meg is történt és a magasztos hivatásnak tudatára ébredt fiatal román pap le is vette e jellegét és átadta levetett reverendáját püspökének azzal, hogy törölje őt ki a pap-ság sorából, mert meggyőződésére megváltozott és tanulmányaival s oklevelével nem tudja összeegyeztetni ezen posztódarab viselését. Tudvalevőleg ez egytuttal a gör. kel. vallásból való kilépést is jelenti.

A világosság utjára megtért fiatal tanár most már civil ruhában látható a végzett növendékeknek és a képezde tanári ksrának egy főtéri kirakatban kitett csoportképén.

Önkénytelenül eszünkbe jut a mult hetek eseményei közül Fülöp Lajosnak, a kovácsházi katolikus káplánnak kilépése és áttérése reformátussá, de ha tekintetbe vesszük, hogy ott érdek: a házasság kérdése volt a motiváló ok, mindenesetre örömmel vesszük tudomásul Mihulin esetét, ki már pápa korában is 105 ember lévén, ezen vagy más hasonló érdek kizárásával tisztán felvilágosodottságból fordított hátat a templomnak.

Házhoz szállítok: Porosz és magyar
bűkk-faszén és aprított tüzfát.
Kokszót (pirszén.)

Altman Ede
Wesselényi- és Kiss Ernő-utcák sarkán.
Telefon 46. sz.

Mikor az orvos
fél a ragályos betegről.

És egyéb esetek.

— A Hétfő riportja. —

Orvos-ügyekkel a Hétfő hasábjain már gyakran foglalkoztunk. Ennek magyarázata kizárólag az az észinte érdeklődés, amelyel a legfontosabb missziót teljesítő emberek munkája iránt természetszerűleg viseltetünk. És mert ez az érdeklődés ugyancsak érhető tisztelettel is párosul, ez adja magyarázatát annak, hogy az alább leírt eseteket nem kommentáljuk.

Az eseteket krónikus sorrendben, szárazon, minden megjegyzés nélkül mondjuk el. Nem fűzünk hozzá semmit, de el sem veszünk belőlük. A következtetést is másra bizzuk, sőt nevet sem említünk, mert nem óhajtunk senkit kellemetlen helyzetbe keverni. Valószínű, hogy az esetek szereplői önként fognak a nyilvánosság elé lépni és készek lesznek arra, hogy mindazt, amit itt elmondunk, a maguk részéről kiegészítsék. Mert fontosak, sulyosan fontosak az esetek; megérdemlik, hogy foglalkozzunk velük.

I.

Egy ismert aradi kereskedőnek 5 éves kis leánykája beteg lett. A torkát fájditotta. Elhívták X. orvost, aki megnézte a gyermeket és hideg borogatást rendelt. Két nap mulva az apa elment az orvoshoz és jelentette neki, hogy gyermeke rosszabbul van. Az orvos elment, a a gyermeket újra megnézte és így szólt:

— Nincs semmi baj. Csak rakják tovább is a hideg borogatást, 2—3 nap mulva a gyerek egészséges lesz.

A következő nap a gyermek hörögni kezdett, mire a megijedt szülők elhívták dr. P. orvost.

P. megnézte a gyermeket. Azaz — hogy megkülönböztessük a két orvos szereplését — P. megvizsgálta a beteget, aztán kijelentette, hogy a bajon már nem segíthet, mert a betegség: difteritisz. Két-három nappal előbb még meglehetősen volna menteni a gyermeket, de most már annyira előrehaladt stádiumban van, hogy megmentésről szó sem lehet.

A gyermek másnap reggel kiszendvedt. Nem akarjuk a mélyen sujtott szülők fájdalmát ecsetelni. Ez elképzelhető. Ellenben elképzelhetetlen, hogy egy orvos difteritiszes betegnek hideg vizes borogatást rendeljen.

Pedig, lám, megtörtént!

II.

A második eset egyenes folyamánya az elsőnek. És még cifrább, mert némelyik orvos

lelki világába még rikitóbban világít be, mint az, amit már elmondottunk.

Az apa elment, hogy bejelentse kis leánykája elhalálozását. Elment az illetékes orvoshoz, akinek a halottkém bizonyítványt kell kiállítani. Miután megmondotta jövetelének célját, az orvos megkérdezte, hogy mi baja volt a gyermeknek.

— Difteritisz! — szólt a kereskedő.

Erre aztán jött egy nem várt jelenet. Az orvos sebzett oroszlanként felugrott és dühösen rákiáltott a meglepett apára:

— Magának difteritiszben meghal a gyermeke és ide mer jönni? Micsoda disznóság ez? Tudja, hogy én is családapa vagyok! Az én családomba is beakarja hurcolni a betegséget? Menjen, takarodjék, rögtön pusztuljon!

Most elmélnünk kellene arról, hogy aki fél a ragályos betegségtől, az legyen diákok, napszámos, ügyvéd vagy akármi, de ne orvos. De mi nem bölcsekedünk. A szóban forgó orvosnál főleg azért nem, mert ilyenemű félnéksége közismert. Ha ragályos beteghez hívják, nem megy be a szobába, hanem az ablakon át kikérdezi a bajt, megírja a vényt és távozik. Érdekes csak az, hogy ilyen orvos is van.

III.

A harmadik eset teljesen külön áll a másik kettőtől és csak azért mondjuk el, hogy a munkásbiztosító pénztár sok hibái közül rámutassunk egyre.

Egy apa megvizsgáltatta beteg gyermekét. Az orvos megírta a vényt és kérte a díját. Az apa azonban felmutatta tagsági könyvét. Az orvos erre dühösen eltépte a megírt vényt és egy másikat állított ki. Olcsóbbat, vagy drágábbat, nem tudjuk.

Jól tudjuk, hogy itt nem az orvos a hibás mert sok olyan gyógyszer van, amit a pénztár terhére írni nem szabad. De föllendítettük az esetet, mert lépten nyomon hangzik föl a panasza az ellen, hogy a pénztár orvosa kötve van bizonyos olcsóbb gyógyszerekhez.

Weisz Leó a legmodernebb
dusan felszerel-
könyv-keresket
dés

A R A D, Minorita-palota.

Alkalmi vételek és eladások
ékszertárgyakban,

arany és ezüstneműekben!!

Deutsch Izidor

órák és órákeresek 1087

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogédulák,

arany- és ezüstneműek, gyémánt és
brilliant tárgyak megvételnek vagy
más tárgyakra átcsereállításnak.
TELEFON 438. TELEFON 438.

Engelhardt-féle Chasalla cipők egyedüli elárusító helye.

Weinberger János elsőrendű cipőáruházában.

Engelhardt-féle Chasalla-szandálok megérkeztek.

Vegyétek és olvassátok ...

Aranytollu Szent-Gyula.

Oh sajtószabadság!

Szaporodnak a szentek.

— A Hétfő riportja. —

A biblia mondja, hogy mikor a mi naiv őseink Babelben égig érő tornyot akartak építeni, az Isten megzavarta a nyelvüket, ami miatt az építést félbe kellett hagyniok, mert nem tudta az egyik, hogy mit akar a másik.

Valószínű, hogy a bibliának ezt a részét olvasta Lengyel Gyula dr. a kath. kör titkára, autonomikus jogtanácsosi aspiráns, stb. stb., mikor Vörösmarthy babéaira pályázva, szöveget intézett az Aradon most érettségiző katolikus ifjúsághoz.

Ő titkársága bábéli módon azt kívánja, hogy ne legyen senki tagja a szabadkőműveseknek, a szociálistáknak és hasonló társulatoknak, ellenben győnjön sokszor, hullassa a péterfilléreket, tömjé a papokat, ajándékozzon a klérusnak, hordozza a papság uszályát, stb.

Kívánja ezt egy otromba, iromba, érthetetlen cikk keretében. Aki a cikket elolvassa, az — a benne levő értelmetlenségtől, tartalomhiánytól, a lehetetlen, komisz stilyustól — fel-tétlenül rosszul lesz. Egy cikkben ennyi értelmetlenséget, ennyi zagyvaságot ember még nem hordott össze. Bizonyos, hogy Lengyel Gyula ezzel a csodával többet ártott a katolikus eszméknek, mint Luther, Kalvin és a többi reformátor. Mert milyen véleménnyel legyünk a kör többi tagjairól, mikor a *titkár* ilyesmit, ilyen cudarul csapni való bolondgombákat ad be a művelt, érettségizett ifjúságnak?

De nem kívánjuk, hogy bárki is vakon higgyen nekünk. Szolgálunk bizonyítékokkal.

Ime, néhány szemelvény a cikkből, amelyre mi csak röviden reflektálhatunk, mert ha a cikket érdeme szerint méltatni akarnók, akkor vagy három oldalt írhatnánk róla, vagy semmitse. Minden ferdeségét, sőt ferditését kimutatni: legalább három oldal kell: viszont abszolút értéktelensége azt követelné, hogy száználmosoly kíséretében a papirkosárba dobjuk. A *Hétfő* adott programja szerint azonban — undorunk dacára — a helyhez mérten röviden foglalkozunk vele.

Itéljen tehát a művelt közönség ezekből a csodabogarakból.

Mint az egyiptomi sphinx zenéje, lágy, egybecsaladó bűvös melodia az, amit először hallani fognak; bűvös jelszavak zenéje, mely alatt a mellékakkordokból a titáni küzdelem jelszava hallatszik, s az élet, ez az emberképi szörnyeteg, elnyeli azt aki e küzdelemben gyenge és a harcok mezején járatlan.

Sphinx zenéje, bűvös jelszavak zenéje, ezek alatt mellékakkordok, az élet mint emberképi szörnyeteg, — olyan új dolgok, melyeket Lengyel ur fedezett fel. Reméljük, hogy ezt a találmányát szabadalmaztatni fogja.

A jó a rosszal, az önzés a szeretettel, a béke a villongással ellentétes fogalmak, melyeknek azonban benső tartalmuk nemcsak az egyén, de az egész társadalom körül forog és csoportosul. A történelem ismerője gyakran olvasott oly jeleneteket, melyek az egész emberiség sorsát e néhány szóhoz fűzte.

Hát ez mi? Tíz aranyat annak, aki megérti. Ember legyen a talpán, aki ebből a zagyvalékból megtudja, hogy mi az istennyila forog és csoportosul a társadalom körül. Lengyel ur, ezt nagyon busan zengte el!

Krisztus a szeretetért, az emberi boldogságért halt meg s a kor utána, mely ma már kétezer éves, nem mutatott fel haladást az emberiség jóléte érdekében. Még a tudomány is ott tart, hogy az ember sem változott ezen idő alatt, s az orvosok az emberi szívet ma ugyanolyannak tartják, mint két évezred előtt volt.

Hopp, Lengyel nr, ezt már kikérjük magunknak! Ön e cikkel bebizonyította, hogy agyműködése kétezer évvel vissza maradt, de tiltakozunk az ellen, hogy az egész emberiséget ilyen súlyos váddal illesse. A tudományt pedig kedves *ügyvédjelölt* ur, hagyja békében. Ne mászkáljon Ön idegen területen! És a szív milyen legyen, ha nem olyan, mint kétezer év előtt? Ne tévessze össze a krisztusi szeretetet és a tudományt az emberi szívet. Különböző dolgok ezek, kedves jelölt ur, de — persze — Ön ehhez nem ért.

Cikke további folytatásában azt állítja Lengyel Gyula titkár, stb., hogy *Napoleon nem nyújtott maradandó hasznot az emberiségnek*. Hát — kérem — erre nem lehet, nem szabad felelni. Valaki vagy ismeri a történelmet — vagy nem. Vitatkozni csak azzal lehet, aki ismeri. Lengyel Gyula itt is sötétben tapogatózik, vele tehát a vita meddő, felesleges, hiába való időpazarlás.

A legnagyobb vakmerőség, mikor arabusul beszél az, aki nem tud arabusul.

Csak a kereszténység évezredek óta tartó állandó és mindig a felebaráti szeretet s béke jegyében folytatott munkájának köszönhető, hogy ma az emberiség emberi jogokkal élhet.

Hát az inkvizíciót miért nem említi, kedves doktor ur? Ezek is épületes és tanulságos dolgok.

És nem elég, hogy az egyesek önzők, hanem társaságot alkottak maguknak, amelyek falain ablak sincsen s melyben vakolásuk munkáját a társadalom mohón felkapja, s megmérgezi önmagát.

Ez is valami. Akinek elpusztítani való kis kutyája van, adja be neki ezt a micsodát; feltétlenül megdöglik tőle. Mi az a vakolási munka, amit a társadalom mohón felkap? Kedves jelölt ur, mint titkár, miért ellensége Ön az olvasók ép eszének?

Igy lazul az összekötő kapocs a nemzet, állam, társadalom és családban, melynek élise a nő, az anya nem eszme többet s a régi magyar, a római jogon haladó becsületes tradíciók elvesztek, ma a nő az utcához áll közelebb, erre vágyódott „a jogot adók” erkölcsi érzéke.

Nagyszerű stilyus, elsőrendű stilyus! Nem utolsó dolog, hogy a tisztelt eszme-harcos a nőt kiteszi az utcára. Elvégre ez is elv és erkölcs. „Római jogon haladó becsületes tradíciók.” Nesze semmi, fogd meg jól. Legyen szíves, kedves jelölt, olvassa el, hogy milyenek voltak a római erkölcsök, aztán beszéljen. Ami pedig a *római jogot* illeti, hát az Önnek — az *ügyvédnek* — lehet jó, kedves és jövedelmező, mert alapja minden sommás pernek, végrehajtásnak, jogcsavarásnak, stbinek, de nekünk — az adósok nagy tömegének — nem kell.

És ezek után — hirtelen — váratlan, minden átmenet és kapcsolás nélkül — következik a felhívás. Igaz, hogy a négy hasábos bevezetésnek semmi köze a fél hasábos lényeghez (ha ugyan van lényeg abban, amit Lengyel ur összetakolt), de azért — bizony Isten — a felhívás jön. És micsoda felhívás! Ebből is lehetne ugy halom idézetet közölni, de már elég volt ez is.

Az érettségizett ifjúság bizonyára gúnyosan a naiv doktor szemé közé kacag. Jól teszi. Attól, aki ilyen micsodákat mer írni, tanácsot elfogadni nem lehet, nem szabad. Mert ez az ember feltünési viselkedésben szenved, ez az ember lábatlankodik, alkalmatlankodik Arad város társadalmában és a most méltatott munkájával hasonló cselekmények egész sorozata teszik őt éretté arra, hogy élethiény, a maga valóságában mutassuk be *A Hétfő* olvasóinak.

Még egyet! Ön, t. Lengyel ur, le ifjubarátomozza az érettségizett fiataltságot. Ehhez nincs joga. Nem csak azért mert még ön is pelyhedző állu ifju, hanem azért, is, mert ez a bizalmas megszólítás a szellemi fensőbbiséget követeli meg. Ezzel pedig nem rendelkezik.

Végül: ha még egyszer írásra fanyalodik, előbb tanuljon meg magyarul. Mert mégis csak sok, hogy ilyen stilyussal nyomorítja agyon szép magyar nyelvünket. Doktor ur, menjen vissza az iskolába, kezdje előlről, talán most nem fog megbukni, miut annak idején a gimnáziumban tette. Tanuljon szorgalmasan, a régi iskola-pénzt pedig kérje vissza!

Az Uránia színház új műsora.

Hétfőn szenzációsabb szenzációsabb új mozgatóképeket mutat be az *Uránia* színház. Csupa új látványosság, amely mindegyikének különös vonzereje van. Figyelemreméltó és tanulságos látványosság a Szumatra szigetén készült természet utáni felvétel, mely a bambusz-ból készült kalapgyártást mutatja be. Sokat fog kacagni a közönség a kellemetlen sérülés című képen, mely egy szerencsétlen flótás báli szenvedéseit mutatja. A fickó: táncolni kényszerítik, miközben óriási fájdalmat vannak, a legnagyobb torturát ekkor szenved el, mikor leülni kényszerítik, de csodák-csodája ettől aztán meg is gyógyul. A közönség nagy tetszésével fog találkozni s rendőrutyák alkalmazását bemutató kép *Germain* és *Trebor* kiváló francia íróknak érdekesítő drámai jelenete a szálloda tolvajai.

SZEPLŐK ÉS MÁJFOLTOK ELLEN

használjon eredeti Kárpáti-féle

Benzoetej-Cremet és Benzoetej-Szappant

mert ez az egyedüli teljesen ártalmatlan ideális kéz- és arcbőr-szépítő. Pár nap alatt eltünteti szeplőt és minden bőrtisztatlanságokat 6 adve rendelésnél franco. Kapható a készítőnél **Kárpáti János gyógyszer-tárában Arad, Boros Béni-tér 15.** Továbbá droguisták nál és illatszertüzletekben Aradon. — Budapesti főraktár Török József gyógyszer-tára, Király-utca 12. Mást ne használjon és ne fogadjon el csak az eredeti **Kárpáti-féle Benzoetej-Cremet, ára 1 kor.** és **Benzoetej-Szappant, ára 70 fill.** Utánzatoktól óvakodjunk.

NEM SZABAD a vesztőhely javára játszani.

Szemtelenkedik a szomszéd.

Glosszák egy előadáshoz.

— A Hétfő riportja. —

Annak az érdekes mozgalomnak, amely néhány héttel ezelőtt indult meg Aradon, s melynek célja volt a vidéki színtársulatok aradi szerepeltetésével a vesztőhely megváltásának alapját gyarapítani, ha anyagiakban nem is sok, reánk aradiakra annyi reális haszna már eddig is volt, hogy két olyan előadást élveztünk, a melyekben csak igen elvétve volt részünk a szezon alatt.

Ennek az érdekes mozgalomnak hatása alatt támadt Szendrey Mihály aradi direktornak az az ötlete, hogy a vesztőhely megváltására összegyűlt összeget tőle telhetőleg gyarapítja s ezért elhatározta, hogy Abbáziában, ahol jelenleg tartózkodik, az aradi társulat tagjaival előadást rendez s annak jövedelmét a már említett célra fordítja. Tudomásunk szerint *A titok* került volna színre, s hogy ez megtörténhessék, Szendrey az illetékes osztrák hatóság bejegyzését kérte, nem hallgatva el természetesen, hogy az aradi vesztőhely megváltására kívánja az előadás jövedelmét fordítani.

És a válasz rövidesen megjött. Hogy milyen volt, szinte fölösleges ösmertetnünk. A hatóság *elutasította* Szendrey kérelmét, természetesen komolyabb indoklás nélkül. Mert hiszen azt csak nem mondhatták, amit — gondoltak!

A vesztőhely megváltásáról lévén szó, egy füst alatt elintézhethetjük a nagyváradi társulat vendégszereplését, amely ugyanazt a célt szolgálta.

Pro és kontra sok szó esett erről a vendégszereplésről. A nézetek között való ellentét azonban korántsem volt olyan éles, hogy azzal Szendrey meglehetne elégedve. Akik ugyanis az ő pártján voltak, azok csak nagyon enyhén kelték a védelmére s legfőlegb egy-egy szerepbe kapaszkodtak. Így a mérleg tagadhatatlanul kedvezően dőlt el Hunyadira, Leőveyre és Várnaira, jóllehet a generális és a tartalékos hadnagy szerepében *Sik* és *Hajnal* ugyancsak kiváló nyújtottak. Am érdekes, hogy azok, akik nálunk a Tatarjárás becsületét megmentették, drámai színészek. (Hunyadi, Várnai.)

Diszletről, rendezésről, no meg a többi szereplőről beszélni sem akarunk. Mert ezek a pontok egyáltalán nem képezték vita tárgyát s közönség egyhangulag elősmerte, hogy Aradon olyanban még nem volt részünk. Ez a kritika a zenekarra is szólt.

Az itteni színészjárásnak megvolt hát az a haszna is, (vagy kára?) hogy szegénységünk egész pompájában kitérült.

ARADI HANGOK.

A Pali.

Irtta Weiner István, a Jaulus orfouában éneklő: Baumann Károly.

I.

Tudják tán, hogy budapesti nyelven
E szó: „Pali“ balekot jelent.
A legnagyobb Pali Budapesten
Ez az ur, ki itt most megjelent.
A kis nőknek ellen sohasem állok,
Odaadom utolsó ingemet.
Nagy ökör vagyok, mégis a lányok
Ugy fejnek, akár egy tehenet.

Refr.:

Akárhova is járok,
Palinak hívnak engem a lányok
Pali, Pali, Palikám,
Fizesd ki a vacsorám!
Hogy szakadjon az orfeum rátok, lányok!
Akárhová is járok,
Mégpumpolnak engemet a lányok.
Szerencsepénzt, gardróbpénzt, meg
Kocsipénzt adok.
Pali, Pali vagyok!

II.

Nincsen szebb kert az egész világon,
Mint a tőlükert, nőkkel tele.
Leányrózsák nyílnak minden ágon
S mindnek én vagyok a gyökere
Gizi, Vali, Stefi, Laczi, Janka,
Kata, Marcsa, nyakamba borul,
Hilda, Klemi, Sári és Aranka
Szerelmesen a zsebembe nyúl.

Refr.

III.

Szörnyen buktam én a szép Elzára,
Ki sugárzott, mint a napsugár.
Szepicsekbe hívtam vacsorára,
Hol a pezsgő vigan folydogál.
Egyszerre egy légtornász betoppan,
S bőszen engem úgy szíven rugott!
Én nem vagyok légtornász, de ottan
Dupla szaltót csináltam legott!

Refr.

Kossuth Lajos-utca sarkán.

Irtta Weiner István.

I.

Gyöngyélet a jogászélet,
Fene ott egye.
Másodéves jogász vagyok
Őt esztendeje.
Én felőlem nem sok hirt hall
A vén egyetem.
Nem fog a sok tanulástól
Elsülni fejem.
Nem biffálok, coloquálok,
Nem oda Buda!
Nem vagyok én filozopter,
Se izralita.
Tudok én az egyetemnél
Sokkal szebb helyet,

A szép Kossuth Lajos-utca
Ismer engemet.

Refr.: Kossuth Lajos-utca sarkán,
A templom előtt.
Ott állok a maflasarkon
Minden délelőtt.
Ott gusztálom, kritizálom
A szép hölgyeket.
Nincs nálam a maflasarkon
Snájdigabb gyerek.

II.

Nem tudom, hogy engem multkor
Mi is lelhetett?
Szigorlatra jelentkeztem,
Gyászos egy eset.
Jön az átkos Zaögödbasa,
Szemeket mereszt.
Az asztalra rakja lábát
És kérdezni kezd.
De hiába erőlködött,
Hogy átereszen,
Nem tudott ő kicsikarni
Egy árva szót sem.
„Jelölt urat sohse” láttam
Az egyetemen.
Hol is tölti ön az időt?
S én azt felelem:

Refr.: Kossuth Lajos-utca stb.

III.

A Juliska szép kis fruska,
Csinos szörnyű mód.
Nincs a Párisi-utcában
Szebb kis masamód.
A Julcsával multkorában
Egy kis baj esett,
Az a csúnya gólya-madár
Szemtelenkedett.
Siránkozik a mamája:
Lányom, mond csak el,
„Mondd, hogy kit érzel apának?”
S a lány így felel:
„Még csak be se mutatkozott
A zsvány nekem.
Édes anyám, én nem tudom
A nevét, hanem:

Refr.: Kossuth Lajos-utca sarkán,

URANIA SZÍNHÁZ.

Simonyi-utca 1. sz. Szabadság-tér mellett

Mal műsor:

1. Az eltemetett részeg. Bohózat. 2. Katonasziv Látványos életkép. 3. Rendőrutyák. Uj felvétel. 4. Egy kalap kalandjai, Bohózat. 5. Falusi bucsu. Látványosság. 6. Kalapgyártás. Természet után. 7. Kellemetlen sérülés. Bohózat. 8. Szálloda-tolvajok. Drámai jelenet. Irták A. Germain és Trebor. Játsszák: Ninove k. a. a Chatelet színház, Fleury k. a. az Odeon színház és Baud ur a Vaudeville színház tagja.

Előadások délután 6 órakor, este fél 8 és 9 órakor.

Junius 16., 17. és 18-án:

Az Ur Jézus.

3 felvonásban. Irtta és felolvassa: Hock János

Törlesztéses PÉNZKÖLCSÖNÖKET
amortisatlós
15, 20, 25, 30, 40, 50
és 65 évi időtartamra

4 százalékos törzskamattal földbirtokra és bérházakra a becsérték legmagasabb hányadig rövid idő alatt kleszközöl:

Herzog Sándor
(volt banktisztviselő)

ARAD, Weitzer János-utca 15. sz.

Olcsó tüzelés.

Kiűnő minőségű, magas hőfoku, tüztartó

Pirszénnel és Kőszénnel

TELEFON 139.

SZÉN

Salon-fűtőszert
LÉGSZESZ-PIRSZÉN.
KOVÁCS-KÖSZÉN
BÜKKFA-SZÉN.
a legjobb minőségben

Köszéntüzelés

takarékfűtőhelyeken és kályhákban rendkívül hő-tartó és jelentékenyen olcsóbb, mint a tűzifa.

Becsés megrendeléseit kérjük 624

Kneffel Károly és Fia

vas és szénüzlete

ARAD, Andrásy-tér 14. szám.

Megérkeztek a nyári divat
ujdonságok!

Brunner Béla

uri divat- és különlegességek
üzlete

Arad, Szabadság-tér 20. sz.

(Forray-u. sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt árurak-
tárát, hol a legszebb és legdiva-
osabb

kalapok, ingek, gallé-
rok, kezelők, nyakken-
dők, keztyűk, zsebken-
dők, harisnyák, séta-
botok és esőernyők, stb.

Nagy választék férfisport-sapkákban
kalapokban, és gyermek-sapkákban.
Nagy választék fa-, vászon- és
bőr-utazó-bőröndökben.

Divat ujdonság
francia és angol illatszer-
különlegességekben.

Hamerli I. pécsi keztyű-gyár
főraktára!

Nagy választék szalma
és panama kalapokban.

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás.

Vidéki megrendelések azonnal e
készítettnek 621

Érvényes 1909.
május 1-től.

MENETREND.

Érvényes 1909.
május 1-től.

Magyar királyi államvasutak.

Vonatok érkezése Aradra

Budapest felől:

Tehervonat személyszállítással	d. e.	9.10
Gyorsvonat	d. u.	12.12
Személyvonat	d. u.	3.29
Gyorsvonat	este	6.54
Személyvonat	este	9.00
Személyvonat	este	6.02

Tóvis felől:

Személyvonat	regg.	7.21
Gyorsvonat	regg.	8.08
Személyvonat	d. e.	10.50
Gyorsvonat	d. u.	4.03
Személyvonat	este	8.50
Vegyesvonat	éjjel	4.88

Temesvár-Józsefváros felől:

Személyvonat	d. u.	7.38
Vegyesvonat	d. e.	11.00
Személyvonat	d. u.	3.56
Személyvonat	éjjel	11.00

Vonatok indulása Aradról

Budapest felé:

Személyvonat	regg.	9.00
Gyorsvonat	d. e.	8.18
Személyvonat	d. e.	11.25
Gyorsvonat	d. u.	4.16
Tehervonat személyszállítással	d. u.	4.51
Személyvonat	este	9.30

Tóvis felé:

Gyorsvonat	d. u.	12.21
Személyvonat	d. u.	2.14
Személyvonat	d. u.	4.04
Gyorsvonat	este	7.07
Személyvonat	regg.	6.32
Tehervonat személyszállítással	este	10.00

Temesvár-Józsefváros felé:

Személyvonat	regg.	6.15
Személyvonat	d. u.	12.17
Vegyesvonat	d. u.	4.48
Személyvonat	este	7.09

Az Arad-csanádi egyesült vasutak.

Szeged felől:

Személyvonat	d. e.	8.13
Motoros	d. e.	10.49
Motoros	d. u.	3.22
Gyorsmotor	d. u.	3.55
Vegyesvonat	este	7.33
Gyorsmotor	este	9.17
Motoros Makóról	d. u.	5.37

Mezőhegyesről:

Motoros	regg.	5.57
Motoros (vasárnaponként)	d. u.	2.02

Brád-Borosjenő-Ujszentanna felől:

Motoros	d. e.	7.15
Gyorsmotor	d. e.	7.59
Személyvonat	d. e.	9.53
Motoros	délben	12.—
Motoros	d. u.	1.30
Motoros	d. u.	3.40
Motoros	d. u.	5.43
Gyorsmotor	este	6.28
Személyvonat	este	8.51

Szeged felé:

Gyorsmotor	regg.	6.16
Személyvonat	regg.	6.50
Motoros	d. e.	8.40
Motoros	d. e.	11.05
Gyorsmotor	d. u.	13.17
Motoros	d. u.	1.40
Vegyesvonat	d. u.	4.11
Motoros	este	7.10

Ujszentanna-Borosjenő-Brád felé:

Motoros	regg.	5.30
Gyorsmotor	regg.	6.21
Személyvonat	regg.	6.35
Motoros	d. e.	8.23
Személyvonat	d. u.	12.30
Motoros	d. u.	3.01
Motoros	d. u.	5.00
Gyorsmotor	d. u.	4.20
Motoros	este	7.15

Arad-hegyaljai móratoros vasút.

Radna-Pankota-Györök felől:

25 sz. vegyesvonat	regg.	5.20
3 sz. személyvonat	regg.	6.51
5 sz. személyvonat	regg.	8.17
7 sz. személyvonat	d. e.	9.46
11 sz. személyvonat	d. u.	12.51
13 sz. személyvonat	d. u.	2.43
15 sz. személyvonat	d. u.	4.23
19 sz. személyvonat	este	6.45
1 sz. személyvonat	este	8.54
23 sz. sz.-vonat (vasár és ünnep)	este	10.08

Györök-Pankota-Radna felé:

2 sz. személyvonat	regg.	4.35
4 sz. személyvonat	regg.	6.04
6 sz. személyvonat	regg.	7.37
10 sz. személyvonat	d. e.	10.37
12 sz. személyvonat	d. u.	12.37
14 sz. személyvonat	d. u.	2.08
18 sz. személyvonat	d. u.	4.36
20 sz. személyvonat	este	6.34
22 sz. személyvonat	este	7.30

Gyermek kocsik

Fischer nagy áruházában

(Szabadság-tér 12. sz.)

óriási választékban
kaphatók.

Az árak rendkívül olcsóak.

5 forinttól 50 forintig.

Egy teljesen új

tésztagyűrű gép

intányosan eladó.

Cím: ARAD, BEM-UTCA 2. SZÁM.

KOSSAK JÓZSEF

csász. és kir. udvari és kamara fényképész.

Sepia festmények

és quatellek

olajfestmények

Weitzer János-u. 3. sz. — Telefon 657.

Kitünő hatású szerek molyok
kiirtására.

AMIZIA

Egy boríték 20 fillér.

Moly tablettá

I csomag 10 fillér.

Kapható

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárában,

Arad, Szabadság-tér.

HELYI ÉS MEGYEI TELEFON 387.

BRAUN N. A. ARAD.

Boros Béni-tér, közvetlen a Vármegyei gazdasági egyesület mellett.

Ajánlja nagy raktárát mindennemű fetékárúban, bel- és külföldi
fénymázakban, esetekben stb. stb.

MOBLES & HOARE angol hintófénymázak főraktára.

Saját gyártmány: „Napfény” ezüstszerű kályhatisztítószert, „Rózsa”
cipőcérme, „Rózsa” fémtisztítópaszta, „Rózsa” kályhapaszta, mindenféle
bőrfényesítő mázak és conserválószeres u. m. vaselin, bürzsir, nyeregszappan
pataszir stb.

Olcsó árak, szolid és pontos kiszolgálás.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

BRAUN N. A.

Fajtiszta *riparia portalis* alanyon oltott, elsőrendű dus-
gyökézetű bor- és csemegefajú

szőlő-oltványokat

valamint sima *riparia portalis* szőlővesz-
és gyökéres szöket ajánl

elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG

SZŐLŐ-OLTVÁNY-TELEPE ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

1061

Telefon 229.

Menyasszonyi kelengyék, estélyi és alkalmi cipők

**elegáns utcai cipők urak, hölgyek és
gyermek részére nagy választékban
és minden kivitelben.**

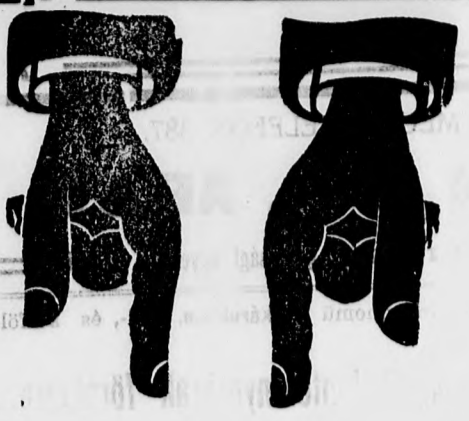
Valódi orosz bagaria csizmák mérték szerint készítettnek. — A hírneves „KOBRAK”
cipők egyedüli elárúsítása. — Külön olcsó áru osztály.

Lányi Marcell

„Kobrak” cipő-raktárában

8622

Aradon, Atzél Péter-utca 1. sz.

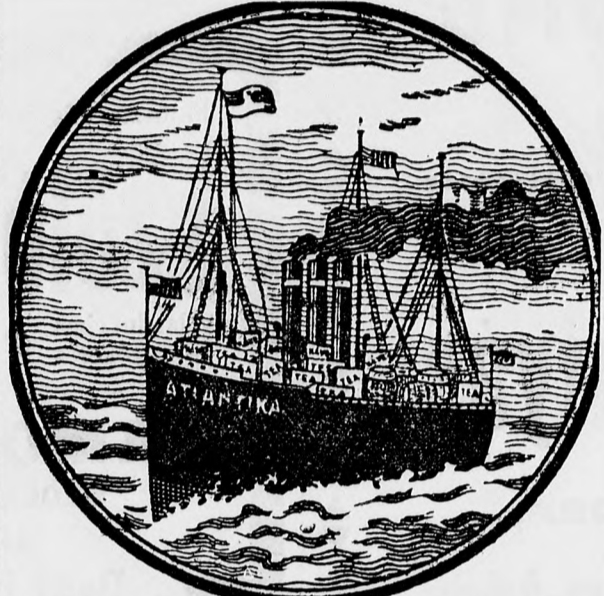
Megnyílt
Ingusz I.
és Fia
 könyvkereskedő
Andrássy-téri
főüzlete

Szabó Albert-ház (volt
 Singer Sándor helyiség.)
 Fiók-üzlet:
Weitzer J.-utca.

Naponta többször
frissen pörkölt kávé
 fűszer- és illatszer **KAROS**
SZAGÁT.L mentesen
 Csakis az
Atlantika

kávészak- és tea behozatalnál
kapható.
 Villanyüzemű kávépörkölőnk működésben
 látható a kirakatban.

Arad, Andrássy tér 20., Fischer Eliz-palota.
 Városi és megyei telefon 609.

M. kir. szabadalmazott
borszivattyúk

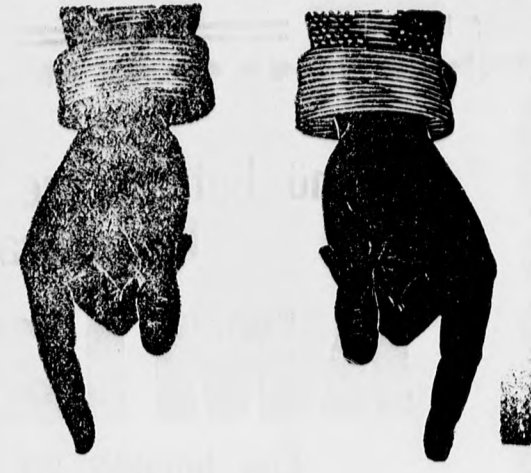
és hozzávaló legjobb minőségű **gummicsö-**
vek legolcsóbb gyári árakon.
 A szivattyú-hengerből a bor utolsó cseppig ki-
 folyik, a szőlőmagvak, hések és egyéb tisztát-
 lanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a sziv-
 vattyú nem romlik és a bort nem rothasztja. A
 gépezet jó működéseért 3 évi jótállás (ingyen
 javítás.)

Tüzi fecskendők
 gölyő szelepekkel. Községeknél legalkalmasabb
 mert homokos és sáros víz használatánál sem
 tagadja meg a szolgáltatást. A gép jó működé-
 seért 3 évi jótállás (ingyen javítás.) Hozzávaló
 országos egységes csavarok és a legjobb minőségű
 belső gummirozszt kendercsövek a legolcsóbb
 árakon

Kutak
 hozzávaló
csövekkel,
 olcsóbbak és job-
 bak mint bármely
 bel- vagy külföldi
 gyárban.

Hönig Ottó
 M. kir. szab. tüzi fecskendő és szivattyú-készítő
 Arad, Rákóczy-utca 27. szám.
 Permetező javítások elvégzésére

Olcsó
bevásárlási
forrás

Deák Ferenc-utca 2.
 Sebesy-féle házban.

Versenyen kívüli
olcsó árak.

Női ruha kelmék.
 — Szines és fehér
 ruha vásznak. —
 Jól mosható cret-
 tonok. — Vászori,
 chiffon és damaszt-
 áruk. — Szőnyeg,
 függöny és ágy-
 terítők.

Singer Sándor
 divatüzlete

Aradon, Deák Ferenc-u. 2.